

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu otsus

EEKBL Kõrgem Usuteaduslik Seminar Institutsionaalse akrediteerimise otsus

01.07.2025

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas EEKBL Kõrgema Usuteadusliku Seminari akrediteerida seitsmeks aastaks kõrvaltingimusega.

Lähtuvalt kõrgharidusseaduse § 38 lg-s 3 ja Haridus- ja Noorteameti põhimääruse § 24 lg 5 sisalduva volituse põhjal kehtestatud dokumendi „Institutsionaalse akrediteerimise juhend“ punkti 43.2 alusel sedastab HAKA kõrghariduse hindamisnõukogu (edaspidi Nõukogu) järgmist:

1. EEKBL Kõrgem Usuteaduslik Seminar (edaspidi KUS või Kõrgkool) kooskõlastas HAKAga institutsionaalse akrediteerimise aja 24.05.2024.
2. HAKA juhataja kinnitas 11.06.2024 korraldusega institutsionaalse akrediteerimise komisjoni (edaspidi komisjon) koosseisus:

Maarja Beerkens (esimees)	Õppeprodekaan, kaasprofessor, Universiteit Leiden, Holland
Matthew Kitching (sekretär)	Doktorant, Lancaster University, Ühendkuningriik
Joke Van Saane	Rektor, Universiteit voor Humanistiek, Holland
Priit Rohtmets	Kaasprofessor, usuteaduskonna asejuhataja, Tartu Ülikool; professor, EELK Usuteaduse Instituut, Eesti
Ringo Ringvee	Nõunik, Siseministeerium, Eesti

3. KUS esitas eneseanalüüsi aruande HAKA büroole 16.01.2025, HAKA hindamiskoordinaator saatis eneseanalüüsi aruande komisjonile 20.01.2025.
4. Hindamiskülastus KUS-is toimus 17.–18.03.2025.
5. Komisjon saatis hindamisaruande projekti HAKA büroole 9.05.2025, HAKA edastas hindamisaruande projekti kõrgkoolile kommenteerimiseks 9.05.2025 ning KUS edastas oma kommentaarid 22.05.2025.
6. Komisjon esitas lõpliku hindamisaruande HAKA büroole 1.06.2025. Hindamisaruanne on otsuse lahutamatu osa. Aruanne on kättesaadav HAKA kodulehel.

7. Lõpliku hindamisaruande ja eneseanalüüsi aruande edastas Nõukogu sekretär Nõukogu liikmetele 16.06.2025.
8. Hindamiskomisjoni hinnangud olid järgmised:

Standard	Hinnang
Strateegiline juhtimine	Vastab nõuetele
Ressursid	Vastab nõuetele
Kvaliteedikultuur	Vastab nõuetele
Akadeemiline eetika	Vastab nõuetele
Rahvusvahelistumine	Vastab nõuetele
Õppejõud	Vastab nõuetele
Õppekava	Vastab nõuetele
Õppimine ja õpetamine	Vastab nõuetele
Üliõpilaste hindamine	Vastab osaliselt nõuetele
Õppimise tugisüsteemid	Vastab nõuetele
Teadus-, arendus ja/või muu loometegevus	Vastab nõuetele
Ühiskonna teenimine	Vastab nõuetele

★ Hindamiskomisjoni hinnangul on tunnustust vääriv

Kõrgkooli väljapaistvalt õppijakeskne lähenemine, mis hõlmab kogukondlikke individuaalmentoreid ja akadeemilisi grupimentoreid ning toetab tõhusalt üliõpilaste terviklikku (vaimset, erialast, isiklikku) arengut.

9. Nõukogu arutas saadud dokumente 01.07.2025 istungil 11 liikme osalusel ning otsustas tuua hindamisaruandest välja järgmised KUS tugevused¹, parendusvaldkonnad² ja soovitused ning ettepanekud edasisteks arendusteks³.

9.1 STRATEEGILINE JUHTIMINE

Tugevused

1. Nii üliõpilased kui ka töötajad on kõrgkoolile väga pühendunud ning hindavad kõrgelt selle mitteformaalset ja kristlikku kultuuri.
2. Viimastel aastatel on KUS astunud olulise sammu protsesside ja poliitikate professionaalsemaks muutmisel ja formaliseerimisel asjakohastes dokumentides.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Rektoril on kõrgkoolis keskne roll ning palju vastutusvaldkondi nii strateegilisel kui ka operatiivsel tasandil. Seetõttu on soovitatav jätkata KUS juhtkonna, sealhulgas

¹ Tugevustena on välja toodud standardi taset ületavad saavutused (mitte vastavus standardile).

² Parendusvaldkonnad ja soovitused viitavad vajakajäämistele institutsionaalse akrediteerimise standardi nõuete täitmisel ning mõjutavad nõukogu lõppotsuse kujunemist.

³ Ettepanekud edasisteks arendusteks on parendusettepanekud, mis ei sisalda viidet mittevastavusele standardiga ning mille arvestamine või mittearvestamine on kõrgkooli otsustada. Ettepanekud edasisteks arendusteks ei mõjuta nõukogu lõppotsuse kujunemist.

juhtivate õppejõudude ja akadeemilise dekaani rollide arendamist, et leevendada riske, mis on seotud liigse tuginemisega rektorile. Soovitav on luua selgelt määratletud ülesannetega akadeemiline nõukogu, millel on täpselt määratletud liikmeskond, selged volitused teatud akadeemiliste ja üliõpilastega seotud otsuste tegemiseks ning selged otsustusprotseduurid.

2. KUS akadeemiline autonoomia ei ole formaalselt tagatud, arvestades nõuandva kogu koosseisu ja vanematekogu rolli. Nõuandva kogu koosseisus ja vanematekogus on ülekaal omanikul ehk EKB Liidul, kes on ühtlasi ka rektori tööandja. See tekitab olukorra, kus kooli juhtorganite ja akadeemilise juhtimise vaheline tasakaal pole selge. Rektoril on väga keskne roll nii strateegilisel kui operatiivsel tasandil, mistõttu võivad juhtimisotsused liiga palju sõltuda ühest isikust, mitte kollektiivsest akadeemilisest juhtimisest. Tagada tuleb sobiv tasakaal nõuandva kogu rolli ja sisemise akadeemilise järelevalve vahel, lähtudes kõrgkooli juhtimisraamistikus kirjalikult sätestatud kokkulepetest.
3. Eesmärkide sõnastamisel tuleks püüelda selle poole, et need oleksid konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, ajakohased ja ajaliselt piiritletud, mis võimaldaks edasilikumist paremini jälgida ja hinnata.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. KUS hoiab vilistlastega praegu ühendust lihtsal viisil, kasutades e-posti aadresse. Seetõttu on soovitav luua püsivamad ja selgemad viisid vilistlasvõrgustiku aktiveerimiseks.

9.2. RESSURSID

Tugevused

1. Rakendatud on jagatud finantsvastutuse süsteem.
2. Õppetööruumid on kvaliteetsed ning pakuvad seega üliõpilastele toetavat õpikeskkonda.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Nii üliõpilastele kui töötajatele tuleks püüda tagada veebipõhine juurdepääs õpiressurssidele, sh andmebaasidele.

9.3. KVALITEEDIKULTUUR

Tugevused

1. Kõrgkoolil on tõhus süsteem regulaarse tagasiside kogumiseks erinevatelt sidusrühmadelt (üliõpilased, vilistlased, kogukond).
2. Kõrgkoolil on tugev kultuur personaalse ja mitteformaalse tagasiside kogumiseks (lisaks küsitlustele), näiteks lõpuvestluste kaudu üliõpilastega ning mentorlussüsteemi abil.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Tugev tagasisidestamise kultuur vajab paremat tasakaalustamist ametliku akadeemilise otsustuskoguga, mis vastutaks õppekava regulaarse ja põhjaliku läbivaatamise ja asjakohaste ettepanekute tegemise eest ning jälgiks õppekava üldiste akadeemiliste standardite täitmist. Kuigi tegevused toimuvad, on need tavaliselt mitteametlikud ja rektorikesksed. Juhtivate õppejõudude rühm, kes praegu toimib rektori häälekandjana akadeemilistes küsimustes, on hea alus sellise kogu loomiseks.
2. Õppekava sidususe tagamise eesmärgil tuleb jätkata praktikat, kus õppejõud vaatavad regulaarselt läbi oma kolleegide ainekavasid.

9.4. AKADEEMILINE EETIKA

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Praegu kontrollitakse võimaliku plagiaadi suhtes ainult magistritöid. Akadeemilise aususe tagamiseks ja õppe kvaliteedistandardite hoidmiseks on soovitatav kehtestada kord, mille alusel kontrollitakse kõiki üliõpilastöid plagiaadi suhtes.
2. Tehisintellekti kasutamine üliõpilaste ja töötajate seas on tavaline, kuid KUS pole veel välja töötanud sellekohaseid selgeid suuniseid. Kõrgkoolil tuleb kiirendada tehisintellekti kasutamise eeskirjade väljatöötamist.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Kõrgkooli väiksusest tulenev mitteametlik kultuur kujutab endast teatavat riski akadeemilise väärkäitumise juhtumitest teatamisel. Seetõttu tuleb luua väärkäitumisest teatamiseks üldine anonüümne kanal.
2. Kõrgkooli menetlused apellatsioonide (näiteks hinnete või plagiaadi apellatsioonide) lahendamiseks tuleks kirjalikult fikseerida ja süstematiseerida. Kuigi on selge, et akadeemiline dekaan on sellistel juhtudel üliõpilaste kontaktpunkt, jääb selgusetuks, millisel organil on õigus teha lõplik otsus. Selliste otsuste tegemiseks võiks hästi sobida eelpool välja pakutud akadeemiline nõukogu.

9.5. RAHVUSVAHELISTUMINE

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Arvestades seda, et üha suurem arv ainekursusi viiakse läbi inglise keeles, tuleks püüda kaasata rohkem välisüliõpilasi. See tuleks kasuks ka kohalikele üliõpilastele.
2. Kõrgkooli rahvusvahelistumise kontseptsiooni tuleks täiendada rahvusvahelistumisega kodus ning õppekavas. Paremini võiks ära kasutada kohalike õppejõudude rahvusvahelist kogemust ning tutvustada ainekursuste siseselt üliõpilastele rohkem rahvusvahelisi arutelusid ja teemasid. Samuti võiks üliõpilastele tutvustada rahvusvahelisi võrgustikke.

9.6. ÕPPEJÕUD

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Kõrgkoolil on piiratud võimalused sobiva ja kvalifitseeritud akadeemilise personali värbamiseks. Seetõttu on oluline pöörata tähelepanu personali arendamisele ja järelkasvu planeerimisele. Tuleb luua selge karjäärimudel ning dokumenteerida atesteerimine vastavuses KUS akadeemiliste ametikohtadega.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Tuleks tagada, et uued õppejõud (sh magistrandid ja doktorandid) oleksid järjepidevalt juhendatud kogenud kolleegide poolt ning saanud ka pedagoogilise ettevalmistuse.
2. Jätkuvalt tuleks parandada kommunikatsiooni külalisõppejõududega, et tagada nende tõhusam panus õppekava läbiviimisel.

9.7. ÕPPEKAVA

Tugevused

1. Õppekavaarenduses arvestatakse eelkõige õppijakeskse õppe põhimõtetega ja erinevate sidusrühmade vajadustega.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Õppekavades on kõrge osakaal vähem kui 3 EAP mahulistel ainetel. Väikesemahulised ainekursused tuleb parema õppekava sidususe huvides lõimida suuremateks.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Magistrikava on praktiline ning probleemipõhine. Siiski soovib osa üliõpilasi jätkata akadeemilist karjääri. Nende doktorantuuri astumise hõlbustamiseks võiks lisada õppekavasse metoodika- ja uurimiskursusi.
2. Kaaluda võiks magistrikavasse valikkursuse lisamist, et võimaldada üliõpilastele praktilist kogemust pastorina.

9.8. ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

Tugevused

1. Loengute salvestamine on abiks neile üliõpilastele, kes ei saa isiklikel põhjustel tundides osaleda või kelle jaoks eesti keel on teine keel.
2. Õppekava on hästi struktureeritud. Auditoorne, veebipõhine ja iseseisev õpe on heas tasakaalus, mis sobib hästi üle kogu riigi paiknevale üliõpilaskonnale.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. KUS leebe vastuvõtupoliitika soodustab suurt väljalangevust, õpingute aja venimist ning suurt vajadust erinevaks toeks õppejõudude ja tugistruktuuri poolt. Seetõttu tuleb vastuvõtul jääda kindlaks avaldatud sisseastumiskriteeriumite järgimisele ja võtta vastu ainult neid üliõpilasi, kellel on piisav potentsiaal õppekava läbimiseks.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Tuleks püüda leida parem tasakaal toetava õpikeskkonna ning üliõpilaste ennastjuhtivateks õppijateks kujundamise vahel. Soovitav on seada ja rakendada piire erandite tegemise osas. Tervitatav on KUS seisukoht mitte olla tähtaegade pikendamise osas leebe.
2. Kaaluda võiks sisseastumiseelse ettevalmistuse võimaldamist neile potentsiaalsetele üliõpilastele, kellel võib olla mõningaid puudujääke kompetentside osas, mis on vajalikud õppekaval õppimiseks (nt piiblikool, eesti või inglise keele õpe).

9.9. ÜLIÕPILASTE HINDAMINE

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Hindamine sõltub peaaegu täielikult üksikutest õppejõududest ning õppekava ja kõrgkooli tasandil puudub selles osas piisav järelevalve. Seetõttu on soovitatav rakendada järgmised meetmed:
 - Selge ja põhjendatud otsus selle kohta, millistel ainekursustel kasutada eristavat ja millistel mitteeristavat hindamist;
 - Rakendada hinnete ja tulemuste võrdlusanalüüsi, (pisteliste) hindamiste kolleegidepoolset ülevaatamist või ühiseid arutelusid hindamispraktikate ühtlustamiseks ning hindamiste võrreldavuse ja õigluse tagamiseks;
 - Läbipaistvad põhimõtted ja tingimused üliõpilastele korduseksamiteks, tagades samad kõigile üliõpilastele samade standardite rakendamise. Samuti tuleb tagada, et üliõpilasi hinnatakse nende saavutatud õpiväljundite alusel.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Sätestada tuleb selged tähtajad hinnete väljapanekuks ning tuleb tagada, et üliõpilased saaksid oma kirjalike tööde kohta õigeaegset tagasisidet.
2. Hinnete vaidlustamise protseduur peaks olema üksikasjalikumalt kirjeldatud.

9.10. ÕPPIMISE TUGISÜSTEEMID

Tugevused

1. Kõrgkooli väljapaistvalt õppijakeskne lähenemine, mis hõlmab kogukondlikke individuaalmentoreid ja akadeemilisi gruppimentoreid ning toetab tõhusalt üliõpilaste terviklikku (vaimset, erialast, isiklikku) arengut.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Tugevdada võiks karjäärialast nõustamist nendele üliõpilastele, kes kavandavad oma edasist karjääri väljaspool kirikut.
2. Selgemalt tuleks määratleda tugiprotseduurid erivajadustega (sh õppimisalaste) üliõpilaste jaoks.
3. Luua regulaarsed ja tõhusad süsteemid üliõpilaste tugimeetmete kohta õigeaegse tagasiside kogumiseks.

9.11. TEADUS-, ARENDUS- JA/VÕI MUU LOOMETEGEVUS

Tugevused

1. Juhtkond on pühendunud teaduskultuuri tugevdamisele kõrgkoolis. Rahvusvahelistes teadusajakirjades avaldamist julgustatakse juhtkonna poolt ning selle eest makstakse rahalist preemiat.

Ettepanekud edasisteks arendusteks

1. Tuleks tagada, et akadeemilised töötajad lähtuksid oma teadustöös rohkem KUS teadustöö kavast.
2. Soovitav on aktiivsemalt välja selgitada sidusrühmade vajadusi, et kujundada KUS teadustöö prioriteete ja saada inspiratsiooni uurimisideede jaoks.
3. Ära tuleks kasutada KUS rahvusvahelisi sidemeid ning esitada rohkem uurimistöö taotlusi erinevate konsortsiumite liikmena.

9.12. ÜHISKONNA TEENIMINE

Tugevused

1. KUS osutab ühiskonnale mitmesuguseid teenuseid. Üks pool on usukogukonna teenimine teoloogilise kõrghariduse kaudu. Teine pool on teenused, mida KUS koos oma vilistlastega pakub laiemale ühiskonnale. Selles on kõrgkooli eetos ülioluline.
10. Kui üks kuni neli osahinnangut on hinnanguga „osaliselt vastav“ ja ülejäänud osahinnangud on hinnanguga „vastav“, analüüsib hindamisnõukogu kõrgkooli tugevusi ja parendusvaldkondi ning annab hinnangu, et kõrgkooli juhtimine, töökorraldus, õppe- ja teadustegevus ning õppe- ja uurimiskeskond vastavad nõuetele ning teeb otsuse kõrgkool akrediteerida seitsmeks aastaks või annab hinnangu, et kõrgkooli juhtimises, töökorralduses, õppe- ja teadustegevuses või õppe- ja uurimiskeskonnas esinevad puudused, annab juhiseid nende kõrvaldamiseks ning teeb otsuse akrediteerida kõrgkool kolmeks aastaks.

11. Nõukogu analüüsis KUS tugevusi ja parendusvaldkondi ning pidas vajalikuks välja tuua järgmist:

11.1. Kõrgkooli iseloomustab rida olulisi tugevusi: Kõrgkooli väljapaistvalt õppijakeskne lähenemine, mis hõlmab kogukondlikke individuaalmentoreid ja akadeemilisi grupimentoreid ning toetab tõhusalt üliõpilaste terviklikku (vaimset, erialast, isiklikku) arengut. Nii üliõpilased kui ka töötajad on kõrgkoolile väga pühendunud ning hindavad kõrgelt selle mitteformaalset ja kristlikku kultuuri. Õppetööruumid on kvaliteetsed ning pakuvad seega üliõpilastele toetavat õpikeskkonda. Õppekavaarenduses arvestatakse eelkõige õppijakeskse õppe põhimõtetega ja erinevate sidusrühmade vajadustega. KUS osutab ühiskonnale mitmesuguseid teenuseid. Üks pool on usukogukonna teenimine teoloogilise kõrghariduse kaudu. Teine pool on teenused, mida KUS koos oma vilistlastega pakub laiemale ühiskonnale.

11.2. Kõrgkooli vajakajäämised on seotud peamiselt kahe valdkonnaga:

- **Vajakajäämised seoses üliõpilaste hindamisega:** Hindamine sõltub peaaegu täielikult üksikutest õppejõududest ning õppekava ja kõrgkooli tasandil puudub selles osas piisav järelevalve. Seetõttu on soovitatav rakendada järgmised meetmed: Selge ja põhjendatud otsus selle kohta, millistel ainekursustel kasutada eristavat ja millistel mitteeristavat hindamist; Rakendada hinnete ja tulemuste võrdlusanalüüsi, (pisteliste) hindamiste kolleegidepoolset ülevaatamist või ühiseid arutelusid hindamispraktikate ühtlustamiseks ning hindamiste võrreldavuse ja õigluse tagamiseks; Läbipaistvad põhimõtted ja tingimused üliõpilastele korduseksamiteks, tagades samad kõigile üliõpilastele samade standardite rakendamise. Samuti tuleb tagada, et üliõpilasi hinnatakse nende saavutatud õpiväljundite alusel.
- **Vajakajäämised seoses strateegilise juhtimisega:** KUS akadeemiline autonoomia ei ole formaalselt tagatud, arvestades nõuandva kogu koosseisu ja vanematekogu rolli. Rektoril on väga keskne roll nii strateegilisel kui operatiivsel tasandil, mistõttu võivad juhtimisotsused liiga palju sõltuda ühest isikust, mitte kollektiivsest akadeemilisest juhtimisest. Soovitatav on luua selgelt määratletud ülesannetega akadeemiline nõukogu, millel on täpselt määratletud liikmeskond, selged volitused teatud akadeemiliste ja üliõpilastega seotud otsuste tegemiseks ning selged otsustusprotseduurid. Eesmärkide sõnastamisel tuleks püüelda selle poole, et need oleksid konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, asjakohased ja ajaliselt piiritletud, mis võimaldaks edasiliikumist paremini jälgida ja hinnata.

12. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lg 1 p 2 järgi on haldusakti kõrvaltingimus haldusakti põhiregulatsiooniga seotud lisakohustus ja p 3 kohaselt ka lisatingimus haldusakti põhiregulatsioonist tuleneva õiguse tekkimiseks. HMS § 53 lg 2 p-d 2 ja 3 sätestavad, et 5 haldusaktile võib kehtestada kõrvaltingimuse, kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata või kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutlusõiguse alusel.

13. Punktis 11 toodud tugevusi ja vajakajäämisi kaaludes ning toetudes dokumendi „Institutsionaalse akrediteerimise juhend“ punktile 43.7 leidis Nõukogu, et teatud tingimuste täitmisel kõrgkooli poolt on võimalik vastu võtta positiivsem otsus, kui otsuse juurde seada kõrvaltingimus.

Eeltoodust johtuvalt Nõukogu

OTSUSTAS:

Akrediteerida EEKBL Kõrgem Usuteaduslik Seminar seitsmeks aastaks järgmise kõrvaltingimusega: KUS esitab hiljemalt kuupäevaks 1.07.2027 inglise keeles aruande punktis 11.2 toodud puuduste kõrvaldamise kohta. Kõrvaltingimuse täitmise hindamisse kaasatakse komisjoni liikmeid.

Otsus võeti vastu 11 poolthäälega. Vastu 0.

14. Kui EEKBL Kõrgem Usuteaduslik Seminar kõrvaltingimust tähtaegselt ei täida, tunnistab Nõukogu akrediteerimisotsuse kehtetuks või kehtestab uue kõrvaltingimuse.
15. Akrediteering kehtib kuni 1.07.2032 või otsuse kehtetuks tunnistamiseni.
16. Nõukogu teeb EEKBL Kõrgemale Usuteaduslikule Seminarile ettepaneku esitada koos kõrvaltingimuse täitmise aruandega hiljemalt 1.07.2027 inglise keeles ülevaade kõrgkooli tegevustest ka teiste nõukogu otsuses välja toodud parendusvaldkondade ja soovitude arvestamise kohta.
17. Isikul, kes leiab, et otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaide HAKA hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. Nõukogu saadab vaide HAKA vaidekomisjonile, kes esitab 5 päeva jooksul vaide saamisest nõukogule kirjaliku erapooletu arvamuse vaide põhjendatuse osas. Nõukogu lahendab vaide 10 päeva jooksul selle saamisest, võttes arvesse vaidekomisjoni põhjendatud seisukohta. Kui vaiet on vaja täiendavalt uurida, võib hindamisnõukogu vaide läbivaatamise tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra. Otsuse kohtulik vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

Hillar Bauman

hindamisnõukogu sekretär